

Alimâne tabiri

Alîmane tabiri, Allah'ın **Alîm** isminin tecellisini ifade eder.

Alîmane: Bir işi, her yönüyle bilerek, sonucunu önceden görerek, o işin diğer her şeyle olan bütün bağlantılarını kuşatarak ve en ince detayı dahi ilim dairesinden düşürmeden yapmak demektir.

Alîmane bir işte ise “Bu iş yapılırken, yapanın her şeyi bilip bilmediği, hiçbir noktayı cehalete bırakıp bırakmadığı” sorgulanır. Yani **Alîmane**, yapılan işin arkasında “**bilen bir fail**” olduğunu vurgular. Bir saatte “hikmet” varken, o saatin her bir dişlisinin, her bir çarkının diğeriyle olan uyumu **ilim** gerektirir. İşte o ilmin tecellisine **Alîmane** denir.

Bir fiilin **alîmane** sayılması için şu özellikleri taşıması gerekir:

1. **İhatalı Bilgi:** Yapılan işin bütün yönleri, sonuçları, yan etkileri bilinerek yapılması.
2. **Parçalar Arası Haberdarlık:** Her bir parça, diğer parçanın durumundan, ihtiyacından, konumundan haberdar gibi hareket etmesi.
3. **Zaman ve Mekân Bilgisi:** Geçmişi, geleceği, uzağı, yakını hesaba katması.
4. **Şuursuzda Şuur Eseri:** Failin kendisi şuursuz olsa bile (örneğin bir hücre), yaptığı işin şuurlu bir ilmin tezahürü olduğunu göstermesi.

Alîmane: “Her şeyi kuşatan bir ilimle, hiçbir noktayı cehalete bırakmadan, bütün bağlantıları gözeterek yapılan iş.”

Ve bu tür bir iş, ancak **Alîm** olan bir fail tarafından yapılabileceği için, kâinattaki her **alîmane** fiil, doğrudan doğruya **Allah'ın Alîm isminin bir tecellisi** ve ispatıdır.

Bir işin içinde “bilgi” varsa, o işi yapanın “Âlim” olması zaruridir. Nasıl ki bir kitap, müellifinin ilmini gösterir. Kâinat ise satırları yıldızlar, kelimeleri hücreler, noktaları atomlar olan bir kitaptır. Bu kitapta **cahillik** diye bir harf yoktur. Öyleyse bu kitabın müellifi, sonsuz bir **Alîm** olmalıdır.

1- İhatalı Bilgi

İş yapılırken, sadece o anki hareket değil; o hareketin **nerede başlayacağı, nerede biteceği, yanında başka hangi işleri etkileyeceği, kazara zarar verip vermeyeceği** de bilinmelidir. Yani “körü körüne” değil, “her şeyi hesaba katarak” yapmak.

Bir cerrah, bıçağı hastanın karnına saplamadan önce şunları bilmelidir: Damarlar nereden geçiyor? Kesersenem ne olur? Kesmezsem ne olur? Sonrasında hasta nasıl iyileşecek? Hangi dikeşi kullanmalıyım? İşte cerrah bunları **bilerek** yaparsa **ihatalı bilgi** vardır.

Alîmane olan şu: Vücuttaki bir hücre bölünürken, aynı cerrahtan daha fazla “ihtiyat” gösterir. Hücre, yanındaki hücreye zarar vermemeyi, tam doğru yerde durmayı, sonra ne olacağını **sanki biliyormuş gibi** yapar. O hücrenin kendisi bilmez ama yaptığı iş **ihatalı bilgi** eseridir.

2- Parçalar Arası Haberdarlık

Bir işin içindeki her bir parça, diğer parçalarla **konusuyormuş, haberleşiyormuş** gibi uyum içinde çalışır. Bir parça “Ben ne yapacağım?” derken, diğer parçanın ne yaptığını, neye ihtiyacı olduğunu da sanki bilir.

Bir orkestra düşün. Kemanlar, flütler, davullar... Her biri diğerini **duyar**, ona göre çalar. Hızlanır veya yavaşlarsa, hepsi birlikte uyum sağlar. Bu “haberdarlık” olmasa, orkestra gürültü çıkarır.

Alîmane olan şu: Vücudunda milyarlarca hücre var. Karaciğer hücresi, böbreğin ne yaptığını “bilmez” ama ona göre çalışır. Beyin, ayağa “şimdi bas” dediğinde, ayak tam kuvveti ayarlar. Kalp, ciğerlerin ne kadar oksijen istediğini bilir gibi atar. Bu, **parçalar arası haberdarlık** olmasaydı, vücut bir anda dağılırdı. Demek ki bu haberdarlık, hücrelerin kendi aklı değil; onlara verilmiş bir ilimdir.

3- Zaman ve Mekân Bilgisi

Yapılan iş, sadece şimdiki anı değil; **geçmiş (düünden ne geldi?), geleceği (yarın ne lazım olacak?), uzağı (başka yerde ne oluyor?), yakını (hemen yanımda ne var?)** hesaba katar.

Bir çiftçi, tohum ekerken: Geçen yıl bu tarlada ne vardı? (geçmiş) Önümüzdeki yaz yağmur yağacak mı? (gelecek) Komşunun tarlasına ne ekildi? (uzak) Şu karıncalar zarar verir mi? (yakın). Bunları bilerek ekerse, zaman/mekân bilgisini kullanmış olur.

Alîmane olan şu: Bir ağaç, kış geleceğini **bilir** gibi yapraklarını döker. Baharı **bilir** gibi tomurcuklanır. Kökleri, suyun **nerede** olduğunu bilir gibi o yana uzar. Ağacın kendinde ne akıl var ne hafıza. Ama yaptığı iş, **sanki geçmiş kışları hatırlıyor, gelecek baharı görüyor, uzaktaki suyu buluyor, yakınındaki taştan kaçıyor** gibidir. İşte bu, **zaman ve mekân bilgisidir**.

4- Şuursuzda Şuur Eseri

İşi yapan **canlının kendisi şuursuz, bilgisiz, akılsız** olabilir. Mesela bir hücrenin beyni yok, bir çiçeğin aklı yok, bir atomun gözü yok. Ama **yaptıkları iş** o kadar akıllı, o kadar planlı, o kadar hesap kitap içindedir ki; sanki işin içinde bir **şuur** (bilinç) varmış gibi görünür. İşte o zaman deriz ki: Bu şuur, o şuursuz varlığın kendisinden değil, ona verilmiştir. Veren ise **sonsuz şuur sahibi** bir Alîm'dir.

Bir robot düşün. Robotun kendisi şuursuzdur, duygusu yoktur. Ama bir yere gidip, engeli aşılıp, paketi teslim ediyorsa, bu iş **şuur eseri** gibi görünür. Oysa robotun içindeki yazılımı yapan mühendis şuurlidir. Robottaki “şuur görüntüsü”, mühendisin şuurunun bir yansımasıdır.

Alîmane olan şu: Bir sperm yumurtaya girdiğinde, hiçbir şey bilmez. Ama ondan çıkan embriyo, gözü, kulağı, kalbi, kemiği, **tam doğru yerde, doğru sırada, doğru şekilde** yapar. Spermdede akıl yok, yumurtada harita yok, anne karnında mühendis yok. Ama ortaya çıkan bebek, **sanki her şeyi biliyormuş gibi** kusursuzdur. İşte bu “şuursuzda şuur eseri”nin en büyük delilidir. Bu eser, ancak her şeyi bilen bir **Alîm** tarafından yazılmış bir programla mümkündür.

Netice: Her Şey Bilinerek Yapılmıştır

Şu ana kadar dünyada görülen **hiçbir** düzenli iş, **hiçbir** sanatlı eser, **hiçbir** bilgi gerektiren fiil, bilgisiz bir failden sadır olmamıştır. Bir saat, saatçinin ilmini gösterir. Bir program, programcının ilmini gösterir. Bir DNA, onu yazanın ilmini gösterir. Bütün tecrübemiz bunu söylerken, **en mükemmel düzen** olan kâinatı bundan istisna etmek, aklın değil cehaletin işidir.

Kâinat; her zerresi bir ilim deryasında yüzen dev bir kütüphanedir. Bu kütüphanede “cahilliğe” ve “tesadüfe” yer yoktur; çünkü her varlığın altında sonsuz bir ilmin imzası, kalbinde ise o ilmin bir nüshası vardır. İlim; eşyanın ruhu, nizamın dili, Alîm olan Zât’ın ise en parlak bürhanıdır.

Ve bu hakikati inkâr eden, yalnızca bir şeyi inkâr etmiş olur: Kendi gözlerinin gördüğü binlerce burhanı, kendi aklının kabul ettiği temel mantık kaidelerini ve kendi vücudunun her hücrelerinde okuduğu ilahî ilmi... Oysa bir tek atom, “Beni bilen var” diye haykırırken, bütün kâinat “Alîm” isminin bir aynasıdır.